

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

PÖLLUMAJANDUSLIK NOORSOO KUUKIRI
VÄLJAANDJA EESTI PÖLLUMEESTE KESKSELTS

Toimetaja dr. agr. AUG. MILJAN

Vastutav toimetaja ELMAR JUST

I aastakäik

Tallinnas,
November 1933

Nr. 11

See ja käsi.

Inglise õpetlane Ch. Darwin näitas, et maailmas valitseb kõigi võitlus kõigi vastu. Võidab tugevam. See tugevam annab oma omadused edasi järeltulevale põlvele, ja nõnda võitluses elu eest areneb loodus. Võitlus elu eest jaguneb kolme ossa: võitlus nälja vastu, võitlus vaenlastega ja kohanemine muutuvaile elutingimustele. Võitlus vaenlaste vastu ja võitlus elu ülespidamise pärast sulab tihti-peale kokku: sama abinõu, mis on võitluseks vaenlase vastu, aitab ka hankida toitu.

Loomadel on väga mitmesuguseid relvi: ühel suur jõud, teisel kanged hambad, kolmandal väledad jalad. Relvaks võitluses elu eest võib olla isegi argus. Koer oma loomult on arg loom. Tema armastab pureda peaaesjalikult põgenejaid. Et vaenlasi ära hirmutada, tegi ta juba metsikus olekus hirmsat kära, niisama peletas ka kange haukumine teisi loomi põgenema, et oleks võimalik neile selja tagant kallale tungida. Selle omaduse pärast on inimene võtnud ta koduloomaks ja toidab teda.

Inimesele ei ole kaasa antud ei kanget jõudu ega väledust. Aga temal oli juba ürgajal relvadeks võitluses elu eest hästi arenenud pea ja käsi. Käsi läheb lahku loomade jäsemeist: tal on pikad liikuvad sõrmed, mille juures kõik sõrmed käivad vastu päkka. See käe ehitus võimaldab temale haarata kätte igasuguseid asju, et neid kasutada relvadeks. Et kasutada vabalt käsi, pidi inimene käima püsti kahe jala peal. See tegi teda võrreldes teiste loomadega kohmakaks. Väleduses ei saa ta iialgi loomade vastu. Aga selle eest avanes tal lai silmaring. Tema võib näha kaugele ja kõrgele. Arenenud peaju tegi ta targaks, targemaks teistest loomadest. Ürginimese peaju töötas peaaesjalikult selles sihis, kuidas rakendada kätt paremini tööle võitluses elu eest. Nii arenes pea ja arenes käsi. Peaju ja käe koostöö abil rakendas inimene loodusejõud enda teenistusse, hakkas valmistama endale kunstlikke relvi. Lapsed õppisid vanemalt. Nii algas kultuur, nii tõusis tehnika. Inimene sai valitsejaks looduse üle.

Need kaks — pea ja käsi — peavad käima ikka käsikäes. Hilisemal aegadel on mõnel pool hakatud ülistama pead ja allahindama käsi. On arvatud, et pea töö on aus ja ilus töö, kuna käe töö on halvem. See on suur eksitus ja ühekülgsus: pea ilma käe abita on niisama jõuetu ja saamatu, kui käsi ilma peata. Need kaks peavad olema lahutamatud kaaslased.

Võitlus elu eest ei olnud mitte ükski võitlus loodusega, vaid ta kujunes ka võitluseks inimeste eneste keskel. Üks inimene katsus teist ära kasutada oma huvides. Rahvad tõusid rahvaste ja klassid klasside vastu. Vägevad tegid nõrgemad oma orjadeks. Nii tekkisid ka valitsevad rahvad ning valitsetavad ja orjad. Valitsevad rahvad on ikka hoolega hoidnud, et nende alamatel ei areneks

inimlikud relvad võitluses elu eest, et pea ei õpiks mõtlema, et käsi ei omaks tehnilisi oskusi. Ori pidi jääma rumalaks ja saamatuks, sest muidu muutus ta isandale hädaohlikuks.

Seda oleme meie eestlased iseäranis valusasti tunda saanud. Kui oli võimul aadel, siis oli hariduse saamine mõisnikkude, vaimulikkude ja linnakodanikkude eesõigus. Mõisnikud tegid orjaajal kõik, mis võimalik, et takistada orjadel hariduse omandamist. Nad seletasid, et kui ori õpib kirjutama, siis valmistab ta endale priiusekirja. Niisamuti oli orjal raske kätte õppida käsitööd. Talupoeg zunfti ei pääsenud, ori ammugi mitte. Veel teoorjuse ajal seletati, et kust saab siis mõis moonakaid, kui maarahvas hakkab käima koolis.

Sellepärast on arusaadav, miks pärast teoorjuse kadumist eestlaste keskel tõusis tuline hariduseliikumine. Kõik ärkamiseaja tegelased olid kanged haridusenõudjad, ehkki nad muidu mõneski asjas lahku läksid. Ka vene ajal oli hariduse saamine lihtrahval raskendatud.

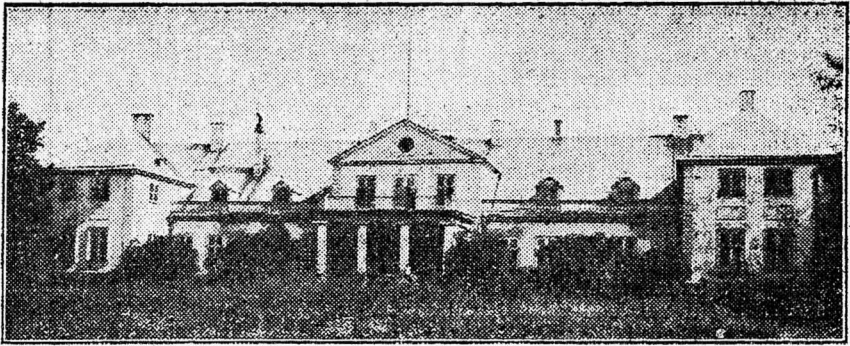
Iseseisvuse ajal langesid kõik takistused. Tormati hariduse järele. Keskhariduse suhtes jõudsiime rahvaste peres esimesele kohale. Kuid oma haridusepüüetes jäime ühekülgeks. Hinnati üle pea harimist, kuna oskused, mis ühendatud käega ja füüsilise tööga, jäid tahaplaanile. Tung oli suur üldhariduslikku keskkooli, kuna kutsekoolid õpilaste vähesed arvu pärast jäid kiratsema. Selle põhjuseks on rahva vähene kohanemisevõime muutunud elutingimustele. Vene valitsuse ajal oli akadeemilise haridusega isikutel kindlustatud hea sissetulekuga tulevik. Suur Venemaa oli haritud jõududest lage. Ülikooli haridusega isikud valgusid Venemaale, niisama ka mitmesugused ametmehed, nagu viinapõletajad ja mõisavalitsejad. Nüüd on olukord sootu muutunud. Venemaa ei vaja enam meie akadeemilise haridusega jõude. Sõja lõpul katsusid needki opteeruda Eestisse, kes seal asusid. Et seisund muutuks edaspidi meile soodsamaks, ei ole loota, isegi sel korral, kui seal peaks muutuma riiklik kord. Olukord Venemaal on põhjalikult teine kui vanasti. Nõukogude valitsemise ajal on sealgi tekkinud oma haritlased. Seal ei ole ametimeestest enam puudu. Ning kui valitsemisevõim peakski minema teiste klasside kätte, ei muudaks see asjaolu, sest suur hulk endisi ametimehi jääks ametisse edasi, aga peale tuleksid välismaalt kümned tuhanded haritud emigrante. Aga meie rahvas ei näi seisundi muutmist märkavat, vaid nõuab oma lastele endistviisi üldharidust. Tormatakse edasi vana inertsi põhjal: ikka keskkooli ja ülikooli. Nii ongi tekkinud suur hulk töötuid haritlasi, kes ei leia teenistust omal erialal ja kes ka teistel aladel ei saa hakkama. Haridus, mis peaks olema relvaks võitluses elu eest, muutub niiviisi elu takistavaks teguriks. Selle juures on meil aga vähe häid ja osavaid töömehi füüsilisel alal. Meie töölised ei suuda võistelda välismaa õppinud oskustöölisega. Selle tagajärjel lähevad meil töösaadused kalliks. Eriti põllumajanduses on haritud peremeestest ja töolistest puudu. Aga põllutöökoolidesse astujaid on ikka veel vähevõitu. Pea ja käega on lugu meil praegu niisamasugune, nagu tütarlastega muinasjutus: pea on memme oma tütar, käsi — põlatud võõraslaps.

Et käe harimisest vähe hoolitakse, näitab poeglaste tööõpetuse seisund maa algkoolides. Käsitööle on määratud kaks tundi nädalas. Vähestes koolides on sellest tunnist kasu. Vallaisad ei muretse puutöö riistu ega sisseseadeid. Paljudes koolides nokitsevad poisid oma logisevate taskunugade puuhalgude kallal. Aga vallaisad seletavad iseteadvalt, et käsitööd ei olegi vaja algkooli.

Ei ole haruldased ka need näited, kus keskkooli õpilased mängivad suvehajal saksa, arvates, et niisugusele kõrgesti koolitatud noorhärrale või preilile ei sünni käsi musta töö külge. Need on liig hilja sündinud siia kurja maailma. Nende aeg oli 40—50 aastat tagasi.

Pea ja käe harimine peab käima käsikäes. Nii oli see ürgajal, nii peab see sündima ka tulevikus. Kus sellest lihtsast tõest kõrvale kaldutakse, seal satutakse ummikusse.

Md.

Virumaa Rahvaülikool Kundas.

Virumaa Rahvaülikool Kundas.

Virumaa Rahvaülikooli arenemislugu ulatub kümme aastat tagasi. Juba 1923. a. tekkis siinsetel haridustegelastel mõte kutsuda ellu põhjamaatüübiline rahvaülikool. Mõtte algatajaks oli tookordne Virumaa riigimaade ülem A. Thomson, kes ise nooremehena oli Soome rahvaülikoolis õppinud. Asutati Rahvaülikoolide selts, mis 1925. aastal novembri algul avas Kunda mõisa endises härrastemajas esimese Eesti rahvaülikooli.

Kool asub ilusas kohas, Kunda jõe kaldal. Peahoone katuserõdult avaneb kütkestav vaade ümbrusele: haljendavad põllud ja metsasalud lähemas ümbruses, eemal — lõuna pool — Rakvere linn ja lossivaremed, põhjapool Kunda tsemendivabriku massiivsed hoonemürakad, nende taga sinetav Soome laht. Ilusa ilmaga võib näha kaugel silmaringil isegi Suur- ja Tütarsaart.

Virumaa Rahvaülikoolil, nagu teistelgi põhjamaa rahvaülikoolidel, on eesmärgiks pakkuda noorsoole elu haridust.

Rahvaülikool püüab noorele inimesele abiks olla tema arengu kõige tähtsamal ajajärgul, küpsemise aastates, mil temas esile puhkeb soov rohkem teada, oma silmaringi avardada, pakitsevale energiale leida rakendusala, ühesõnaga, püüda elus midagi olla, midagi korda saata. Noorel inimesel tekivad sagedasti rasked vastolud sisemiste tungide ja soovide ning välise olukorra vahel. Näib, nagu oleks ta väliste tingimuste kammitsas, mis küllalt ei lase areneda sisemistel jõududel.

Rahvaülikool õpetab elluastuvat noort oma jõudu otstarbekohaselt rakendama tööle, näitab temale, et inimene võib igas olukorras kõrgemale tõusta, kui ta vaid olukorras, kuhu tema saatus paigutanud, oma kohuseid täidab asjatundlikult, innukalt ja andumusega.

Vastavalt oma ülesandele — kasvatada noorsugu elule — on rahvaülikooli õppekava väga mitmekesine. Virumaa Rahvaülikoolis käsitletakse ligi kolmkümmend erilist õppeainet. Üksikasjalik loetelu viiks pikale, sellepärast olgu siin nimetatud vaid tähtsamad. Üldainetest õpetatakse: ajalugu, kirjandust, emakeelt, matemaatikat, laulmist ja kodanikuteadust. Eriainetest: põllumajandust, koduhooldu ja toitude valmistamist, aiatööd, käsitööd. Peale nende õpetatakse veel rida aineid, millised tähtsad õpilasele kui tulevasele seltskonnategelasele, nagu: seksitegevuse teooria, ühistegevus, arvepidamine, muusika ja kõneoskus. Kooli juures töötavad ka õpperingid. Muidugi ei suuda iga õpilane lühikese õppeajaga kõiki kävas olevaid aineid täielikult omandada. See ei ole ka nõuetav. Ta võib nende ainete õppimisest, mis temale vähem tähtsad, või milliseid ta varemalt õppinud, loobuda, et selle asemel võimalik oleks teistes ainetes töötada põhjalikumalt.

Põhjalikumana süvenemise juures õppeainetesse on suureks abiks kooli raamatukogu, mis sisaldab üle 2000 köite valitud teoseid.

Õpilaste eriharrastusis on neile juhtideks ja nõuandjateks Rahvaülikooli õpetajad, keda on arvult viis: üldainete õpetaja (juhataja) agronoom, majapidamise õpetaja, nais- ja meeskäsitöö õpetajad. Peale nende käivad Rahvaülikoolis sagedasti „külaskosti“ pakkumas Haridusliidu ja ÜENÜ juhtivad tegelased, samuti ühistegeliste asutuste esitajad. Koolis korraldatakse põllumajanduslikke- ja teisi päevi. Rahvaülikool on üldse kohalikkude kultuuriliste ürituste keskkohaks.

Tööpäev algab hommikul kell 7.30 ja kestab, $\frac{1}{2}$ -tunnilise hommiku- ja 2-tunnilise lõunavaheajaga, kuni kella 7-ni õhtul. Tööpäev on pikk küllalt, kuid ei väsita õpilasi siiski, sest tegevus on mitmekesine. Teoreetilised tunnid vahelduvad praktilistega ning kehaliste harjutustega. Väsimuse üle palju keegi ei kaeba. Selleks ei ole ka aegagi.

Sisemine elu rahvaülikoolis kannab perekondlikku laadi. Suurem osa oma vabast ajast veedavad õpetajad õpilaste hulgas, ühes istutakse lauda, ühes töötatakse raamatukogus, lugemisetoas, töökodades, ühiselt mängitakse ja lauldakse puhketundidel. See kindlatele reeglitele alluv ühiselu, kantud vastastikust usaldusest ja heasoovilikkusest, on just üks mõjuvamaid kasvatuslikke tegureid rahvaülikoolis.

Virumaa Rahvaülikool on seni välja lasknud 8 lendu, kokku 350 õpilast, neist 140 mees- ja 210 naisõpilast. Viimastel aastatel näib meesõpilaste protsent kasvavat. Õpilastest on 80% põllupidajate-, 10% maatöölise- ja 10% käsitöölise ja ametnikkude lapsed.

Umbes pool õpilastest on Virumaalt, teine pool jaguneb teiste maakondade vahel. Õpilaste vanus on seni kõikunud 16—36 a. vahel, valdav enamus on 18—25 a. vanused. Nagu näitab sellekohane ankeet, pöördub enamus õpilastest (90%) endisse elukutsesse, eesti taludesse tagasi; 75% võtab seltskondlikust tööst aktiivselt osa, paljud isegi juhtivatel kohtadel.

Side kooliga ei katke pärast lahkumist. Kaks korda aastas, suvi- ja talipäevadel, kogunevad vilistlased oma vaimlisse kodusse, nagu harilikult õpilased rahvaülikooli nimetavad, et siin ühes koos veeta kauni päeva, harutades mitmesuguseid küsimusi, luues uusi ja värskendades vanu. Vaheaegadel külastavad vilistlasi vilistlaskogu poolt välja antavad „Virumaa Rahvaülikooli teated“, tuues mitmesuguseid sõnumeid kooli- ja vilistlaspere elust. Nii kestab rahvaülikooli kasvatava mõju edasi, ka siis, kui õpilane juba ammu lahkunud koolist.

Kooli õppeaeg on võrdlemisi lühike (1. nov. kuni 1. maini). Elu koolis on odav, 12 krooni kuus. Sellepärast tohiks ta olla kättesaadav igale töövõimelisele noorele, kui ta varakult hakkab sellele mõtlema. Kolme kuni nelja aasta jooksul koguda 80—100 krooni rahvaülikooli jaoks ei käi ühelgi tervel ja tublil noorel üle jõu.

J. Ruus,
Virumaa Rahvaülikooli juhataja.

Kõigist hülgatule.

*Süst nukrad mälestused valdasid:
kuis kaevupingil piima kurnasid,
või kapsaaias vakku surmasid,
vett närtsind taimetele kallasid.*

*Sa pikil õhtul vokka tallasid,
et teha särke, mis meid hurmasid.
Meid voodi tõstes ennast koormasid
ning öösel voodi juures valvasid.*

*Sind sinu omad lapsed sulgasid,
noil tunnel pidid nukralt vaikima,
kui võõras tütarlaps meid ümmardas.*

*Aeg sai, mil lapsed sinu hülgasid,
kui pidid nende kodust lahkuma.
Pea hall, sa läksid palves kumaras.*

Johan Bechter-Pihlenceme.

Rahvaülikool õpilaste valgustusel.

Mida õpetab maarahvaülikool.

Harilikult tuntakse rahvaülikoolide nime all üldhariduslikke kursusi, milliseid korraldatakse peamiselt linnades kodanikkude teadmiste ja silmaringi laiendamiseks. Rahvaülikool põhjamaade mõttes ei ole mitte teaduste populariseerija ning oskuste levitaja, ei täiendus- ega kutsekool, vaid täiseasse jõudvate kodanikkude suurkool. Eestis on sääraseid põhjamaade rahvaülikoolide tüüpe kaks, Kundas — Virumaal ja Kosel — Harjumaal. Olgu alljärgnevad read tutvustamiseks lugejale Virumaa Rahvaülikooli aatest, ülesannetest ja elust-olust.

Meesõpilased puutööl.

Rahvaülikool annab maanoorsoole elusse astumisel ülevaate oma rahvast kui ühiskondlikust ühikust, selle elu-avaldustest minevikus ja elusihetidest tulevikus. Ta õpetab maapoegi ja tütreid kuulutama oma maaema südame-duksumist ja hellalt hoolitsema, et toitva emakese vereringvool oleks korralik ja eluiga piiramatu. Ta istutab maarahva taimed juurduma kodumaa mullasse, kogub maalapsed emarinnale ime-ma kosutavat elujõudu, et neid kasvatada eluvõitluste jaoks. Maarahvaülikool annab küpsevale noorsoole selge ilmavaate ja jõudu ning julgust ellu astumiseks ja eluraskuste kandmiseks. Ta arendab noortes — vastukaaluks inimese egoistlikkudele tungidele — ühiskondlikku mõtlemisviisi ja kasvatab neis kohusetunnet ligimese, rahva ja riigi vastu. Ta viib kaduva inimese elavasse osasaamisesse oma rahva vältavast elust, avab inimesele igaviku

värvavad. Maarahvaülikool annab noorsoole kõrgeid aateid, mis ilustavad elu, ta teeb väikerahvad kõlbliselt tugevateks, eluõiguslisteks.

Raske majandusliku olukorra peale vaatamata on praegune Virumaa Rahvaülikoolis õppivate noorte arv eriti suureks kujunenud. Koolis valitseb üksmeel ja ühine tahe olla kord need, keda vajab meie kodu, seltskond ja tulev Eesti.

E. Önnmann,

Virumaa Rahvaülikooli õpilane.

Mida andis mulle Virumaa Rahvaülikool.

Selle küsimuse olen omas südames ammu vastanud. Meie, maanoored, arutasime pärast algkooli lõpetamist tuleviku kavatsusi. Ja imelik, — meil kõigil oli tung linna. Majandusliikudel põhjustel meil ei õnnestunud keskkooli minek, olin kurb. Isa lubas mind saata rahvaülikooli, ma ei rõõmustanud. Tundmata oli see aare, mis seal pakutakse. Kooliõdedest läks mitu linna, mindi keskkooli, jääd hooletuks, kerge-meelseks, saadi nõrgad tunnistused, ei õpitud, vaid otsiti seda linna hiilgust, „päikest“. Need, kes jäid koju, talutööle, ihaldasid ka linna „kergele põlvele“. Võib olla, et selles osalt süüdi olid õpetajad, sest koolis ei räägitud ju sõnagi maast kui niisugusest.

Naisõpilaste käsitööd.

Mina olin kuus kuud Kundas, Virumaa rahvaülikoolis. See aeg oli kui unenägu, nii kiirelt möödus ta, palju head pakuti seal, jäi õilsaid mälestusi.

Kevadel lahkudes ei sáranud linn enam minu vaimusilmis, nägin teda nii kui ta on: hall, tolmune, külm ja kivine.

Selle eest leidsin maahinge, tundsin mulla värsket jahedust. Iga taim, iga pung täis värsket elumahla. Sel suvel nägin esimest korda kui ilus on rukkii hällimine loojenevas õhtu päikeses. Arenesid tunded maa vastu. Hakkasin armastama talu tööd. Leidsin, et metsad ja põllud on mu koduks, loodus mu sõbraks ja maa mu hingeks. Emake rahvaülikool avas mu silmad, näitas, et linn ei tohi olla idülliks sellele, kes elab maal.

Anna Leichter,
Sõmerus, Virumaal.

Töötan põllumehe elukutses, nimelt isatalus, praegusel korral talu juhatajana.

Seltskondlikul alal teetsen peasjalikult enda asutatud „ÜENÜ“ Koeravere osakonnas. Mitmesugused tähtsamad sammud ja ettevõtted osakonnas, nagu: väljasõidud, spordiplats, lugemislaud ja perekondlikud koosviibimised on minu poolt ettepanud ja jõudumööda kaasa aidatud. Seda kõike ainult tänu Virumaa Rahvaülikoolile, sest kuigi enne rahvaülikooli minekut tekkis vahel säärane mõte, kuid kunagi poleks mul jätkunud julgust säärase suure organiseerimise algatamiseks ilma rahvaülikooli juhatuste ning nõuanneteta.

Peale eelpool öeldu pean veel eriti nimetama ühte asja, vist küll kõige tähtsamat, nimelt ilmavaate muutumist rahvaülikooli mõjutusel. Enne rahvaülikooli astumist kippus esile vahetevahel elutühjus, kadus elu mõte, valdas mind mõnigi kord tüdimus, leides end nagu paratamatult sunnitud oludesse ja ümbrusesse, millest pääsemiseks puudusid võimalused. Üldiselt kippus meeleolu tahtmatult kalduma pessimismile. Mõneajalise rahvaülikoolis viibimise järel oli see kõik kadunud. Ka raskematel silmapilkudel on väga suureks toeks ning troostijaks rahvaülikoolis omatud

vaim. Ta on annud mulle püsivat julgust eluvõitluseks.

Rahvaülikoolis viibides ning hiljem seltskonnas tegeledes olen õppinud tundma inimesi ja neid mõistma.

Heinrich Nurkse,
Koeraveres, Virumaal.

Enne rahvaülikoolis käimist oli mul arusaamine elust väga puudulik, nii et ei saanud endaga midagi peale hakata. Tundsin vaid tungi õppida, ilma et oleksin teadnud isegi, kuidas ja milleks. Ka puudusid edasiõppimiseks ainelised võimalused. Nii ma seisin teadmatuses ja ootasin huvitatult, mida küll saatus mulle osaks arvab, ning mis ta minust teeb. Nüüd aga ei oota ma enam saatuset andeid, vaid toimin ja tegutsen, teades, et igaüks endale ise määrab saatuset. Veel üks asi: enne rahvaülikooli tulemist, lugesin rahvaülikooli tutvustamise kirjandust, kus muuseas öeldakse, et nimetatud kool õpetab armastama tööd. Mõtlesin endamisi, et see on tühi jutt, ei ta suuda seda. Kuid ometi ta suutis, sest kuigi ma enne just tööd ei põlanud, ometi aga puudus säärane armastus töö vastu, mida tunnen nüüd.

Nüüd olen eluga rahul, rahvaülikool lepitab. Kuna arvan, et igal noorel inimesel on kord aeg, kus ta seisab elus teadmatuse ees, kus ta ei tea, missugust teed minna, siis peaks iga noor pöörama rahvaülikooli poole. Seal avatakse tema silmad ning õpetatakse armastama elu. Ja tulemus on see, et lahkub sellest suurest armastuse majast selge vaatega ja kainelt mõtleja teadliku kodanikuna.

Kodumaa, omades selliseid kodanikke, võiks olla kindel, et ta suudab väärikalt eluvõitlust võidelda ja püsida kultuur-rahvaste peres.

Oskar Veel,
Hiiumäe, Hiiu-Keinast.

Kuidas korraldada maanoorte enesearendamise õhtuid.

Et maanoorte ring oma liikmeskonda alaliselt enda mõju all saaks pidada ja neile kavakohaselt enesearendamise võimalusi muretseda, selleks peab ringi

juhatus püüdma sügisel ja talvel, mil maanooril rohkem aega, korraldada peale harilikku ringi koosolekute, kursuste ja teiste säärase harvemate ko-

gumiste ka järjekindlalt enesearendamise õhtuid.

Nende õhtute eesmärgiks olgu võimaldada noortele nende vaba aega tulusalt mööda saata. Peale selle saavutatakse säärase õhtute korraldamisega hulk teadmisi ja kogemusi, arendatakse end väljendama sõnas kõnelemise ja vaidluse teel. Järjekorraliste koosolekute-taoliste õhtute korraldamisega tutvustatakse noori koosolekute korruga, koosolekute juhatamisega, protokollimisega. Enesearendamis-õhtuid korraldatakse mitmesuguste erinimede all, nagu: referaat-, vaidlus- ja kõneõhtud. Kui noortering neid järjekindlalt hakkab korraldama ja nende kava samuti mitmekesine on, nii et ühel õhtul peaosa moodustub kõne ja vaidlus, teinekord on see jällegi mõeldud rohkem ajaviite-ehk ka mõne tööõhtuna, siis võib neid nimetada juba mõne üldisema nimega, nagu noorte huviohtu, noorte enesearendamise õhtu, või lihtsalt noorte õhtu.

Nende õhtute korraldamisel tuleb tingimata pidada silmas seda, et nad oleks küllalt huvitavad, nii et neist järjekindlalt võetaks osa, ja et noortering sellega ka oma ülesandeid täidaks, — oma liikmete arendamisega ja lähendamisega üksteisele.

Noorteõhtu kava kokkuseadmisel tuleb kõigepealt arvestada sellega, kes ja mässuguste vaadetega on osavõtjad ja mis tahetakse nende õhtute korraldamisega kätte saada, kas huvi äratada maa-noorte ringi vastu, noori harjutada kõneoskuse, vaidluse ja koosolekute pidamise alal, või jälle tutvustada neid mõnesuguste eriküsimustega.

Säärase õhtute korraldamisel ei ole noorte kokkutulemiseks vaja otsida erilisi kokkumeelitavaid lõknumbreid ega ka selleks kavasse võtta tantsu, mis seniajani meil külanoorde tähtsamaks kokkutuleku põhjuseks on olnud, vaid korraldajad võivad kohe hoolitseda selle eest, et kava esijoones võimalusi pakuks enesearendamiseks ja võimaldaks otsustavemat meelelahutust laulu-, mängu- ja muusika näol.

Noorte õhtu üldine kava võiks olla järgmine: Alguis ühislaulu ja sissejuhatava kõnega. Referaat, kas järjekorras oma liikmete ehk väljastpoolt palutud isikute poolt, mis koosolevate noorte poolt igakülgselt tuleb läbi harutada. Et õhtu oleks mitmekesine, selleks

tuleks võtta kavasse vaheldumisi kõne-, laulu- ja mänguga deklamatsioone, kahekõnesid, sooloettekandeid, jutustusi. Neid esijoones muidugi noorte enda loominguist, niipalju kui see võimalik. Ka katkendi, ehk mitme õhtu peale terve kirjandusliku teose ettelugemine teiste ettekannete hulgas on huviratav, siis kui selleks on valitud kohane väärtuslik teos. On oma ajakiri, siis tuleks selle sisu tervikuna kas ühel õhtul (võib ka ajakirjaõhtu nime all) ehk järgnevalt mitmel õhtul ette kanda. Eriti tarvilik on see siis, kui ajakiri ilmub käsikirjalisena ühes või paaris eksemplaris, mis küllalt ruttu ei jõua asjastuhvitatud noorte keskel ringi käia.

Ei võeta ettekantud referaadi kohta tarvilisel määral sõna, siis tuleks vastuvaidluse elustajaks ja algatajaks määrata keegi oponentiks. Ei aita see, võib tarvitada läbirääkimiste alustamiseks kirjalikkude küsimuste esitamise viisi. Selleks tuleb kohe algul hoolitseda selle eest, et igäühel oleks väikene paberileht, millele küsida soovija oma küsimuse peale kirjutab. Ettekande lõpul korjatakse lehekused kokku, vaadatakse need küsimused korraldajate enda ehk nende poolt määratud isiku poolt läbi, kõrvaldatakse kõik arusaamatused ja ühesisulised küsimused peale ühe ning samuti ka kõik mittesovitavad küsimused. Nüüd nummerdatakse küsimused järjekorras ära ja jagatakse uuesti koosolijatele välja. Siis algab esitatud küsimuste läbiharutamine. Selleks loeb see, kellel hüüvat number on, küsimuse ette. Ühtlasi on samal isikul ka esimene sõnaõigus selle küsimuse kohta. On küsimuse ettelugeja oma arvamise küsimuse kohta avaldanud, annab juhataja teistele soovijatele sõna. On üks küsimus niiviisi tarvilisel määral läbiharutatud, laseb juhataja järgmise küsimuse ette lugeda ja läbi harutada. Niiviisi saab igäüks ka seda küsida, mida ta otsekohe sõna võttes ei julgenud. Sellel viisil on see parem, et siin keegi ei saa küsimuse esitajat teada ja niiviisi küsitakse ja avaldatakse pärast ka palju elavamalt küsimuste kohta omi mõtteid. Tarvitades säärast moodust, lähevad läbirääkimised elavaks ja ei jõuta tihtigi kõiki küsimusi läbi harutada.

Referente võib siis, kui noored ise järjekorraga on läbi ehk ei jõua nad ise küllalt sügavalt mõnedesse eriküsimus-

tesse tungida, ka väljastpoolt noorteringi kutsuda. Soovitav on isegi asja nii korraldada, et üks referent väljastpoolt ja teine oma liikmete hulgast oleks. Sel juhul, kui noorte õhtuid peetakse järjekindlalt pikema aja jooksul, võib isegi varem juba teatud isikute poole pöörata, paludes neilt lubadus teatud õhtul esinemiseks. Säärasteks isikuteks võiksid olla: kohalikud kooliõpetajad, maatulunduskonsulent, erialade konsulendid (seakasv., linnuk., aiand.), kohalik kirikuõpetaja, arst, kontrollasistent, kohalikud seltskonnategelased ja laema silmaringiga põllumehed. Tihti peale on sääraseid isikuid nõus kindlaksmääratud teemil kõnelema, mis sellepärast hea on, et siis korraldajad kindlaid küsimusi soovitud õhtuil saavad võtta kavas.

Õhtu meelelahutuse osas oleks mitmesugused seltskondlikud mängud kavas, nii et need vahelduks istumis-, liikumis-, ringi- ja laulumängude, samuti ka tantsuga, kui soovitakse. Kuid selleks peaks saama muusikat ilma tasuta noorte asjast huvitatud mängijate poolt. Tuleb aga kavakindlalt hoiduda liiale minevast, et need õhtud puht tantsuõhtuks ei muutuks, sest sagedasti on osa noorsoost huvitatud alles noorteõhtu tantsuosast, unustades nende õhtute õige mõtte ja väärtuse.

Et kõik hästi ja korrapäraselt läheks, selleks tuleb koostada neiks õhtuiks kindlad kavad ja need ette teatavaks teha. On isegi hea, kui kõik väik-

semadki üksikasjad, vähemalt esialgul, kavas oleks ette nähtud, isegi mängud, lauludest rääkimata, peaks ette teada olema, siis pole ootamist ega otsimist, kas ja missugust mängu alata. Ja sellest kavast tuleb kindlasti kinni pidada, eriti siis, kui osavõtmine noorteõhtuist on võimaldatud ka võõrastele. Tihti just kipub „järe ots“, eriti meelelahutuse osas, mängude ja tantsu juures korraldajate ja juhataja käest võõraste kätte minema. Alguks, samuti ka lõpu olgu täpselt väljakuulutatud ajal, et kaoks kord see alaline hiljaksjäämine, kasvatades juba noortesee täpsust ja korda.

Jõuab noortering pikema aja jooksul korraldada sääraseid noorte enesearendamise õhtuid, ja ka noortes nende vastu huvi äratada, siis ollakse suur samm jõutud edasi.

Et asi uus ja alles arenemisel on, siis tahaks „Maanoorte“ veergudel edaspidi lugeda, kuidas need õhtud kusagil õnnestunud. Eriti soovitav oleks ka see, kui avaldataks, mis oli kusagil kavas ja kuidas see õnnestus, sest siis saame üksteiselt juhatusi ja ka materjale, sest meie kirjandus on ju säärase lühemate kahekõnede, näidendite ja teiste ettekanete poolest, mis sobiks maanoorte ringi noorteõhtute ja pidude eeskavasse, äärmiselt vaene.

H. Kübarsepp,

Kadrina Põllumeeste Seltsi
noorte osakonna juhtiv tegelane.

Keset lehtiangus!

Kõik põllud lõhnavad, kui saabub õhtu,
kui hümar valgus täidab metsu, nõmme,
kus kõikjal langeb sügislehti tõmme
ja priuune, lilla kanarbikku, rohtu,
kus kuivand kõrred sosistavad õhtu,
täis kartust valge talve vastu homme,
mil lakkab elu, uinub mets, ja samme
on vaevalt kuulda keset lumivahtu..
Me teineteise kõrvall lähme kodu,
üks mantel katab meid, õnn meie radu,
me päevi ahel sünni-surma vahel.
Me kohal päike, tuul või vihma sadu,
kuid suund on ikka teineteise kohal
noil teil, kus kanarbik ja leheladu.

Johan Bechter-Pihlneeme.

Maanoorte ühendussümbol ja Saare noored.

Märgi küsimus Saaremaal on peaaegu sama vana, kui maanoorte liikumine ise. Esimesel Saaremaa maanoorte kongressil kinnitati rinnamärgi kavand, mis sarnane on maanoorte rinnamärgile P.-Ameerikas ja Soomes; lahkumine seisab vaid suuruses ja märgist on välja jäänud 4 H-tähte. Märgi kavand oli koostatud järgmiselt: tumeroheline neljaleheline ristikehina leht valgel alusel ühe sm. läbimõõduga sõõris, millel kuldne raam. Märk oleks kandmiseks kinnitatud nõelaga. 1929. a., mil teetses Saaremaal alles vähe ringe, jäeti märgi valmistamine järgmiseks aastaks. Uuesti tuli kõne alla maanoorte märgi küsimus kolmandal kongressil, kui väljatöötamisel oli Saaremaa maanoorte ühenduse lipu kavand. Sama kongress kinnitas esimesel kongressil koostatud märgi kavandi — neljalehelise ristikehina lehe valgel alusel kullatud sõõris. Saare maanoored põhjendasid säärast märki sellega, et maanoorte rinnamärk peab olema tunnusmärgiks ja noorte lähendajaks. Mingit erimotiivi tarvitusele võt-

tes oleksid Saare maanoored ennast eraldanud teistest maanoortest. Kuid ka seekord ei saanud märgist asja. Vahepeal asuti organiseerima Põllutöökoja juurde Maanoorteringide Ühendust ja kokku pidi tulema üle maa esimene ülemaaline maanoorte kongress. Selle kokkutulemisega panid Saare maanoored oma erakorralise kongressi otsuse põhjal märgi küsimuse seisma, et ülemaalisel kongressil ülemaalist märki välja töötada koos teiste maanoortega. Ülemaalise maanoorte kongressi kokkukutsumine on aga tänini viibinud. Peaks kunagi kokku tulema ülemaaline maanoorte kongress, tuleks päevakorda kindlasti võtta märgi küsimus. Mõtteid on vahetatud ka selle üle, kellele märk välja anda. Siin jõuti otsusele, et maanoorte märgi võivad saada ainult need maanoored, kes on ettevõtte lõpetanud esimese või teise auhinnaga, vastava komisjoni otsuse põhjal. Seega peaks maanoorte märki näitama ka teatud maanoore küpsusetaset.

Oskar Kolk.

Kuidas ehitada Eesti taru.

Meie mesinikkudel on tarvitusel õige palju tarutüüpe, kuid kõik need ei ole kohased mesilaste pidamiseks meie põhjamaa kliimas. Eriti teeb rohke tarutüüpide hulk algajatele mesinikkudele palju raskusi õige tarutüübi otsimisel.

Et seda rasket küsimust lahendada, kutsus kokku Eesti Aianduse-Mesiduse keskselts 1929. a. meie vanemaist ja tuntuist mesinikkudest komisjoni ühise Eesti taru tüübi väljatöötamiseks.

Eesti taruks valiti senini väga lugupeetud Tartu taru, muudatusega soovikorral ehitada teda ka poolraamilise magasiniga (meekast).

Seega on Eesti taru madallaiaraamiline, mida meie kliimas võib kahtlemata pidada kõige paremaks. Magasinis (meekastis) tarvitatakse pesaraame, mis hõlbustab töötamist mesinikul mesilastega, võimaldades pesaraame tõsta magasinis. Eesti taru on ukse ja aknaga, ja võimaldab põhja välja võtta ukse kaudu puhastamiseks ja soovikorral

madalamasse lasta (talvitamisel). Seinad on paksud, topitud ja võimaldavad väljas kohapeal talvitamist.

Ehitusmaterjaliks tarvitatakse 1- ja ¾-tollilisi kuive kuuse- või lehtpuu laudu. Siseseinteks saab eriti häid laudu jalal kuivanutest kuuskedest. Raamiliistud saetakse välja laudadest.

Toppimiseks tarvitatakse kas pikki õlgi, puutakku, linaseemne põhku või kuiva sammalt.

Taru üksikud osad ja mõõdud.

Pesaruumi

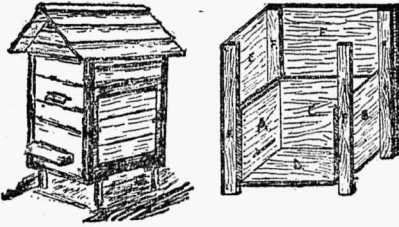
a) kõrgus 334 mm: raami kõrgus 274 mm, ruum raamide all 12 mm, pöördpõhi 40 mm ja raamide peal mesilaste läbikäigu ruum 8 mm (Joon. 2).

b) laius (pikuti raami) 426 mm: raami laius 412 mm ja läbikäimise ruum raamide ja seinavahe vahel 7 mm = 14 mm. (Joon. 2).

c) sügavus (ristiraamel) 550 mm:

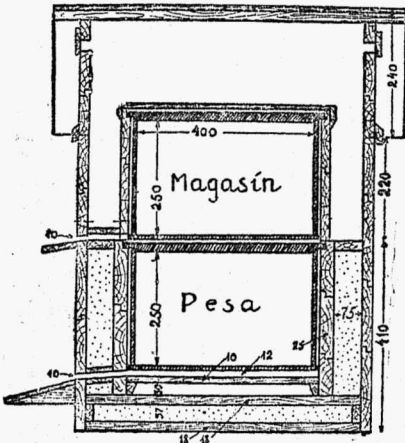
14 raami à 36 mm, = 504 mm + kõik raami ja akna vahel 11 mm + 35 mm aken (vahelaud).

Pesaruumi 3 külge on 75 mm paksuselt topitud.

Joon. 1. Eesti taru. Joon. 3. A, B, C — siseseinad, D — põhi, E — välissein ja F — pidekliistud.

Ukseaugu kõrgus 334 mm ja 450 mm lai (426 mm pesaruum ja 12 mm mõlemi ukse külgede soone laius). Uks valmistatakse 1- ja ½-tollilistest laudadest 1½ tolli (37,5 mm) paks ja kahekordne (väljaspool õhemad laudad). Uks kinnitatakse otte kas hingedega või pöörakestega. (Joon. 1).

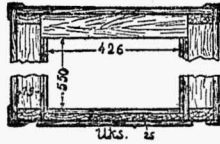
Joon. 2. Püstlülilõige.

Lennuaugud on 10 mm kõrged, 250 mm alumine ja 100 mm ülemine lai. (Joon. 2).

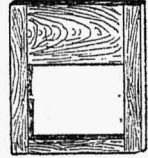
Pöördpõhi tehakse 10 mm laudadest 550 mm sügav, 426 mm lai ja

lüüakse või asetatakse lahtiselt 30 mm liistudele. (Joonis 2 ja 6).

Talveks pööratakse liistud ülespoole, seega suurendatakse raamialune ruum 30 mm võrra või lastakse põhi alla, kui liistud alt ära tõmmatakse. (Pöörpõhi lahtistel liistudel).

Joon. 4. Ristlülilõige.

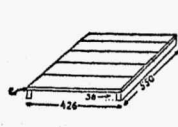

Joon. 5. Uksepealne külge.

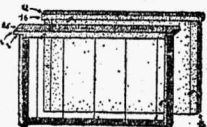
Magasiniruum on toppimata ja teda piiravad külgedelt taru välisseinad. (Joon. 2 ja 3). Magasini ruumi käib 1-tollilistest (25 mm) laudadest tehtud kast (magasini), mille kõrgus 282 mm (raami kõrgus ja 8 mm läbikäimiseks ruum), laius 426 mm (nagu pesaruum) ja sügavus 291 mm, s. o. 8 raamile à 36 mm = 288 mm ja 18 mm vahe.

Lagi kaetakse 10 mm paksuste lauakestega, mille pikkus 470 mm ja laius umbes 70 mm.

Eesti taru raami sisemised mõõdud: kõrgus 250 mm ja laius 400 mm; välised: kõrgus 274 mm ja laius 412 mm. (Joon. 7).

Joon. 6. Pöördpõhi.

Joon. 7. Raam ja vahelaud.

Raamia) pealmiseliistu paksus 16 mm, otsades õlgade paksus 8 mm ja sisselõige 8 mm, 25 mm lai ja 446 mm pikk;

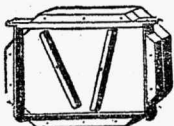
b) külgmiste liistude paksus 6 mm, laius 25 mm ja 266 mm pikad ja alumine ots teritatud;

c) alumise liistu paksus ja laius 10 mm ja 420 mm pikk. (Joon. 7). Alumine liist lüüakse servaga ülespoole.

Et raamid tarus üksteisest teatavas kauguses oleksid ja nad kandmisel ei

liiguks, varustatakse nad 11 mm pikuste lahutajatega. (Joon. 7).

Tähtis on ka, et raamid kõik ühesugused oleksid, sellega tuleb neid kokku lüüa iseäralises vormis. (Joon. 8). See on 1-tolliline lauatuük, millele täisnurga all puu liistud kinnitatakse. Puuliistude vahe moodustab pinna, mis täpselt nii lai ja kõrge olema peab, nagu valmistatava raami väline suurus (412×274 mm). Vormis naelutatakse valmistatud liistud kokku.

Joon. 8.
Raami vorm.

Joon. 9.
Lennulaud.

Tehnilisi juhtmeid taru ehitamiseks.

Kõige esiti ees- ja tagasein. (Joon. 3 A ja B) valmistada 1-tollilistest (25

mm) laudadest. Nende pikkus 550 mm ja kõrgus 334 mm. Ülemisele äärelaetakse 12 mm lai ja 16 mm kõrge soon. Ka lennuauk (alumine) tehakse enne kokkulöömist valmis. (Joon. 3).

On tagumine külgesein (C) 426 mm pikk ja 334 mm kõrge ka valmis, ühendatakse ajutise liistuga 3 sein ja lüüakse seestpoolt hõõveldatud ühetollilist laudadest põhi alla. (Joon 3 C). Nüüd kinnitatakse ees- ja tagaseina otsadesse 75 mm laiad 1½ tollised (37,5 mm) pideliistud 612 mm pikad, sellest 37 mm peab ulatuma allapoole põhja. (Joon. 3).

Pideliistudele lüüakse välissein (vooder) ümber, topitakse seinu vahed ja kaetakse pealt 75 mm laiuste tollilist liistudega. (Joon. 4).

Taru pööratakse ümber ja topitakse veel põhi ja lüüakse teistkordne põhi (joon. 2) alla, need katavad ka nurgapideliistud.

Endel Lamp,
Vändra Majandusgümnaasiumi
aianduseõpetaja.

Taani maanoorte liikumisest.

Maanoorte liikumine Taanis algas 1924. a., mil organiseerimistöölle asuti Ameerika eeskujul ja toetusel. Maanoorte liikumist organiseeris riigikonsulent Fr. P. Lund, kes seda hiljem teinud ka Rootsis ja Soomes. Mõõdunud aastate kestel on maanoorte organisatsioonides tegutsenud kokku 50.000 poissi ja tüdrukut. Praegu on organiseeritud maanoorte arv 10.000. Maanoorte ringide liikmete vanus kõigub 10—20-aastani, kuid enamik on 15—16-aastaseid. Kohapealseid ringidel on keskmiselt 20 liiget, kes tegutsevad eriettevalmistuse saanud ringijuhid juhtimisel. Need kohapealsed maanoorte ringide tööjuhtijad, keda kokku on umbes 200, tegutsevad tasuta, huvist asja vastu. Peale nende aga töötavad veel 100 palgalist, laiemat tööpiirkonnaga noortetöö konsulenti, kellest naisi 35. Naiskonsulendid on enamikus majapidamisõpetajad, kelle ülesandeks on juhtida tüdrukute kodumajanduslikku tegevust ja panna toime kodudes kursusi. Maanoorte töö üldjuhiks tüdrukutele on pr. Ulla Pedersen.

sen. Maanoorte töö üldjoontes toimub samasuguse kava järgi, nagu Soomes ja Rootsis, millest „Maanoored“ toonud juba üksikasjalisi andmeid. Tüdrukud tegutsevad peamiselt aianduse, loomakasvatuse, mesinduse, kudumise-käsitöö, tervishoiu ja lastehoiu aladel. Tegelikult töö kõrval õpetatakse neil aladel ka teoreetilisi teadmisi.

Töömeeleolu loomiseks korraldatakse rohkesti võistlusi. Parimale ringiliikmele, kes peab vähemalt kolm aastat olema ringitööst osa võtnud, on auhinnaks võimalus teha tasuta viiepäevaline õpireis, millised harilikult tehakse põllumajanduslikkudesse kutsekoolidesse. Õpireisidele pääseb nii aastas 150 edukamat noort ringitegelast. See auhindamisviis on tarvitusel 1928. aastast, ja on leidnud noorte täieliku poolehoiu. Õpireisid tehakse juunis.

Ühtekuuluvuse sümboliks on Taani maanoortel hõbedane nelja ristküliku kujuline märk, mida võid kanda iga ringiliige, kes aasta ringi tegevusest osa võtnud. Kolmeaastase tegevuse järele

on liikmeil õigus kanda kuldset märki ja eriliste teenetega liikmeile annetatakse veel eriline hoolsusmärk.

Maanoorte liikumine on Taanis praegugi veel tõusujärgus ja nii vanad kui noored suhtuvad sellesse tõsiselt lugupidamisega. Kuigi kriisi aeg on toonud ainelisi takistusi, areneb maanoorte töö ja liikumine siiski hoogsalt, ja veene selise töö tarvilikkusest on just kitskuse aegadel sügavamaks muutunud.

Võrreldes Taani maanoorte liikumist Eesti maanoorte alles tärganud endaalgatusliku organisatsiooni ja tööga, siis

leidub siin erinevusi. Majanduslikku toetust pole Eesti maanoored saanud. On saadud jalule ise omast jõust ja see on liikumise elujõu tunnistuseks. Vanemale põlvele tuleb vahest küll tänulik olla just vaimse juhtiva keskkoha, algatuste andmise ja ajakirja loomise eest. Majandusliku toetusega pole Eesti maanoortel võimalik arvestada ka edaspidigi. Omal jõul edasi — peab jääma nüüdki hüüdlauseks. Teiste maade kogemusi aga, mis raha ei maksa, on alati kasulik oma töö arendamisel arvesse võtta.

Agr. J. Nõu.

Meie maanoortetöö.

Noorte organiseerimistöö Idapiiril.

Möödunud aasta sügisel leidis aset Narvas, Narva ringkonna maanoorte esindajate nõupidamine, kus üksmeelselt otsustati asuda maanoorte organiseerimise tööle ida piiril.

Ülesseatud töökava kohaselt korraldas Narva ringkonna maatulunduskonsulent M. Mets ümbruskonna tähtsamates keskkohades kümme konda kõnekoosolekut, millel põhjalikult käsitleti maanoorte enesearendamise ja kasvatus küsimused. Samadel koosolekutel valiti ka kohapealsete noorte hulgas ajutised toimkonnad, kes pidid kohtadel selgitama noorte organiseerimise tarvidusi ja võimalusi, samuti aga ka soodsas olukorras astuma vastavaid samme maanoorte tööle rakendamiseks.

Sellega oli tehtud esimene samm Narva ümbruskonna maanoorte organiseerimisel, teiste sõnadega külvatud välja seeme, kuna aga tulevik pidi näitama, kas seeme kukkus kivisele või mullasele pinnale.

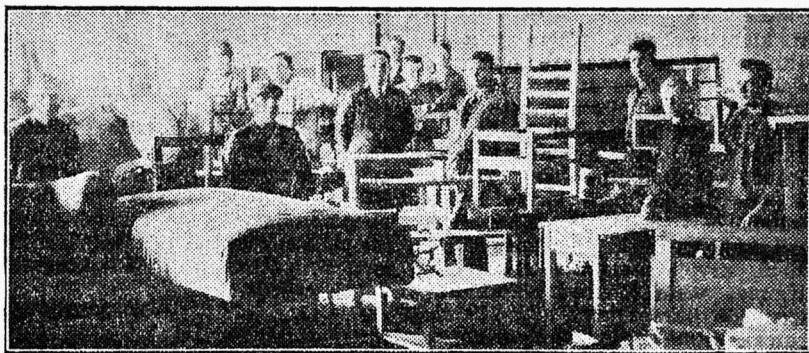
Sellest on nüüd aasta mööda. Töötulemused ei ole just hiilgavad, kuid alguseks ehk rahuldavad. Möödunud talve jooksul algasid tegevust Soldino, Samokrassi ja Kallivere klubid, kuid ka teistes kohtades on huvi ja tahtmist, kui aga leiduks kohapeal eestvõtjaid, juhte.

Klubid tegelevad esialgu juhuslist laadi küsimustega, korraldades referaatõhtuid ja kõnekoosolekuid. Käesoleva aasta aprillis korraldati Soldino

maatulundusklubi algatusel Soldinos ümbruskonna maanoorte kevad-päevad. Päevade ülesandeks oli väljatöötada tegelikkude tööde kava kevad-suve jooksul, kui ka ühtlustada kogu ümbruskonna maanoorte tööd ja tegevust. Tutvuneti põhjalikumalt katsetehnikaga ja tegelikkude töödega aias ja kanalas. Põllutöökoja konsulentide M. Metsa, Lossmanni ja T. Susteri juhatusel. Vastaval nõupidamisel kinnitati täpsamad töökavad. Samuti otsustati koonduda Alutaguse Põllumeeste seltsi juurde, et moodustada sellisel teel ligemat ja tarvilikku keskkoha vajalikuks koostööks.

Maanoorte suvistest töödest tuleks ära märkida esijoones mitmesugu sordi- ja väetuskatseid, mis korraldati enamaltjaolt kolme klubi liikmete poolt. Katsetega tegelesid aga ka juba Auvere ja Viru-Peetri noored, ehkki nad organiseeritult — klubidena oma tööd ei alustanud. Nimetatud klubi liikmed teostasid ka juba kavakindlamalt mitmeid töid aias ja põllul, missuguste saadustega esineti maakondlikul näitusel Jõhvis, kui ka kohalikul näitusel Soldinos.

Kohapealsed vanemad põllumajanduslikud organisatsioonid on heatahtlikult suhtunud noorte töösse ja noorte liikumisele nii mitmeti kaasa aidanud. Alutaguse Põllumeeste selts koondab noorte ringe osakondadena enese ümber, toetades neid jõu kohaselt. Ümbruskonna maanaiste seltsid Ida-Alutaguse maanaiste päeval otsustasid samuti asuda noorte organiseerimise töö-

Puutöökursus Hiiu-Keinus.

le maanaiste seltside noorte osakonda-
de näol.

Ka Põllutöökoda on oma lahkete kätt
näidanud siinsetele noortele, toetades
kohalikku näitust Soldinos väärtuslik-
kude auhindadega — põllumajandusli-
ku kirjandusega.

Kõik need asjaolud peaks omakorda
mõjustama maanoori, asuma tõsisemalt
enesekasvatuse ja enesearendamise üles-
annete juurde oma organisatsioonides,
et kasvaks igast noorest vääriiline põl-
lumees, kuid ühtlasi ka tubli riigikoda-
nik ida-piiril.

M. Mets.

Soldino noorte maatulundusklubi tegevusest.

Soldino noorte maatulundusklubi mõ-
tte algatati maatulunduskonsulent M.
Metsa poolt korraldatud kõnekoosole-
kul Soldinos. Asutamise koosolek oli
26. veebruaril 1933. a. Klubi juhiks on
Soldino algkooli juhataja E. Väärt, esi-
mees F. Janson, sekretär-varahoidja
Ella Biimanson.

Klubi töökavas on: 1. Aedviljade kas-
vatamine kindlate eeskirjade alusel, 2.
komposti valmistamine, seoses kodu-
ümbruse puhastamisega, 3. puutuha ko-
gumine (alalhoiu abinõud, koosseisu
uurimine, kasutamine), 4. katsed puu-
tuha-väetisega heinamaal ja aias kaun-
vilja juures, 5. põllumajandusliku arvu-
tamise oskuse arendamine, 6. tegelik
viljapuude väetamine, 7. kolme lilleliigi
kasvatamine, 8. mitmesuguste ajakirja-
de tellimine, 9. aiaviljade koristamine

ja alalhoid, 10. maa ettevalmistamine
— harimine, 11. kanade ratsionaalne
toitmine, 12. poistel kaks tööd põllu-
aiatööriistade, või loomatoidunõude val-
mistamise alalt. Tütarlastel kaks tööd
naiskäsitöö alalt, 13. maja ümbruse
kaunistamise kava, 14. kirjalkult esi-
tatud järgmise aasta töökava, 15. refera-
raate ja õppereise.

Klubi on registreeritud Alutaguse Põl-
lumeeste seltsi ja Põllutöökoja juures.
Ajakirjadest on soetatud: „Põllumajan-
dus“, „Aed“ ja „Tervis“.

Tegelikult on tehtud järgmisi töid:
1. Tegelik õunapuude ja marjapõõsaste
harimine ning nende eest hoolitsemine,
2. heinamaa väetuskatsed puutuhaga,
3. kartuli sordivõrdluskatsed, 4. nisu,
odra ja kaera sordi võrdluskatsed, 5.
väetiskatsed mitmesuguste väetistega
eriviljade juures, 6. õpereis M. Kompuse
talusse, et õppida viljapuude pritsimist,
puuvõsude harvendamist, sõstra ja va-
barnapõõsaste harvendamist ja paljun-
damist, ning õunapuude väeristamist,
7. kevad-päevade korraldamine Soldi-
nos. Referaadid katsetegevusest, aian-
dusest, kanakasvatusest ja vastavad
tegelikud tööd, 8. õpereisid A. Sireni,
V. Sireni, C. Rutofti, J. Sebari ja J.
Sireni talusesse, kus tutvuneti karja-
koplitega, põldudega, tõuhobustega, tõu-
sigadega, eeskujuliku puhtalauda ja vil-
jakuivatusega, 8. õpereis Narva-Jõesu-
hu „Tervishoiu“ näitusele, 9. õpereis
Pormanni kanakasvatuse (sugulava),
10. aiaviljade konserveerimine vastaval
sissekeedu kursusel, 11. esineti Üle-Vi-
rumaalisel näitusel Jõhvis, kust saadi
II auhind ja väike hõbe auraha, 12. kor-

raldati klubidevaheline põllumajanduslik näitus Soldinos vastavate kõnedega ja teelauaga. Näituse auhinnad jagati pidulikult välja Joala Põllumeeste kogu poolt korraldatud lõikuspeol.

Kavatsusel ja osalt teoksil on referaat-õhtute korraldamine igal reedel, millise ainestikuks tuleb kavas leiduvaid küsimusi — esijoones põllumajanduslikke, kuid ka teisi, nagu kõneoskus, tervishoid, arvutamisoskuse arendamine, järgmise aasta töökava väljatöötamine ja selle üksikasjalik selgitamine. Loengutega esinevad järjekorras kohalikud põllumehed, kooliõpetajad ja seltskonna tegelased. Üldteemalistel koosolekutel võivad viibida kõik, kellel asja vastu huvi.

Arkna Põllutöökooli juures peetavale maanoorte juhtide kursusele saadab Soldino maatulundusklubi omal kulul ühe oma liigetest.

M. M.

**Kadrina Põllumeeste seltsi
noorte osakond.**

Noored sadulsepa tööd
õppimas.

Kadrina Põllumeeste seltsi noorte osakond korraldab oma liigetele järjekindlalt mõnesuguseid oskuskursusi. Nii algasid 20. nov. s. a. Kadrinas kahe nädalalised sadulsepatöö kursused põllutöökoollide sadulsepa härra Kagu juhatusel.

Noorte töö kannab vilja!

Möödunud kevadel algatas Kadrina Põllumeeste seltsi noorte osakond F. R. Kreutsvaldi sünnikoha tähistamist Käo-lapere-Ristmetsal — püstitades sinna ajutise puust mälestusmärgi. Arusaamisel olles, et see aga püsivamat jäädvustamist vajab, mida osakonna aineline jõud üksipäini ei võimalda, moodustati ümbruskonna organisatsioonide esindajaist ühiselt vastav komitee, kes 11. nov. s. a. omal koosolekul otsustas Ristmetsa talu omanikult ostuteel omandada 0,3 hektari suuruse maa-ala ja sinna ühiselt rajada rahvapargi. Mälestusmärgina tuuakse sinna lähedalt suur raudkivi, millesse raiutakse vastavad mälestussõnad ja paigutatakse see siis nimetatud kohale. Sissetulekute saamiseks astutakse ühendusesse Võrus asuva F. R. Kreutsvaldi mälestuse jääd-

vustamise komiteega, kavatsedes esialgul korraldada ülemaaliselt ehk Virumaal üksinda vastavad mälestusaktused ja korjandus.

Kohaheel valiti komitee juhatusesse esimeheks E. Tael, kohaliku hariduseltsi esitajana, kirjatöimetajaks H. Kübarsepp, põllum. seltsi noorte osak. esitajana ja juhatusel liigeteks G. Beer-mann, Kadrina õpetaja ja Viru praost, ning E. Kübarsepp, ÜENÜ Jõepere osakonna esitaja.

H. Kübarsepp.

SAAREMAA MAANOORTE TÖÖMAALT.

Saaremaa maanoorte ringide ühendus korraldas 24. oktoobrist kuni 12. novembrini s. a. Kõljala põllutöökooli juures meeskäsitöö kursuse, 14 maanoore puutöömehe osavõtul. Kursusel valmistati diivan, puhketool, raamatukapp, puhvetikapp, söögilaud, toole, tualetlaud, pesulaud ja muud moodsas stiilis talumööblit. Kursuse tööde näitus peeti 12. novembril.

Kurevere maanoorte ring pidas 8. oktoobril Kurevere koolimajas noorterangi tööde näituse ja lõikuse jumalateenistuse. Jutulustas Kihelkonna õpetaja A. Janno. Kõnedega esinesid maatulunduskonsulent E. Martin ja Pidula ringi vanem J. Laul. Näitusel oli väljapanud köögi- ja juurvilju, põldkatseid ning käsitöid. Maanoorte tööde näitus oli esimene põllumajanduse näitus Kihelkonna vallas. Väljapanekuid oli 17 maanoorelt — kelledest said I auhinna — 2; II auhinna — 5; III auhinna — 8; kiituskirja — 2. Näitusest ja jumalateenistusest võttis osa rohkesti ümbruskonna noori ja vanu. Lõpuks oli liikmetel omavaheline meelelahutuse osa.

Pidula maanoorte ring korraldas 22. oktoobril s. a. Pidula koolimajas maanoorte ja hõimupüha, kus päevakohase vaimuliku kõne pidas Kihelkonna õpetaja A. Janno, kuna maanoorte tööst ja hõimunoortest kõnelesid konsulent E. Martin, koolijuhataja J. Laul ja kirjanik H. Ranna. Vahepaladeks oli viiuli ja klaveri ettekandeid ning lastekoori laule. Lõpuks kanti menukalt rohkearvulisele pidu perele ette A. Mälgu „Neitsid lampidega“, mille ainestik naabruses asuvast Mustjalast. 5. no-

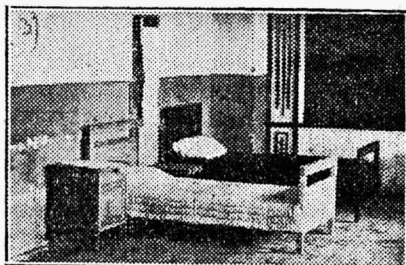
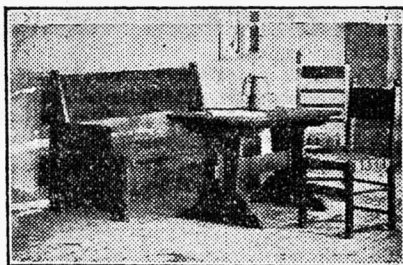
vembril oli ringi korraldusel samas karskuspüha, kus kasvatus- ja karskussisulise vaimuliku kõne pidas Mustjala õpetaja A. Kriisa. Näidati rahvale valguspilte karskusest ja selle järele mängiti teistkordselt ladusalt „Neitsid lampidega“. Ringi kohalik näitus jäi korraldamata kuna esineti ülemaakondlises maanoorte näitusel Kõljalas, koguväljapanekuga.

Vilsandi maanoorte ringi korraldusel toimus 5. novembril s. a. Vilsandi saare

Vilsandi vanad ja noored on elurõõmus rahvas ja Vilsandi saar ühes „lindude kuningas“ A. Thomiga üleilma kuulus.

Käesla maanoorte ring pidas 11. novembril noorte tööde näitust ühes lõikuse tänujumalateenistusega Käesla koolimajas. Ringi liikmete suvistest töödest hinnati I auhinnale 4 ja II auhinnale 4 maanoore tööd.

Tähendatud 4 maanoorte ringi lõpetasid oma suvise tegevuse rahuldavalt ja esinesid kõik ülesaaremaalisel maanoorte

Kursuslaste töid Hiin-Keinas.

koolimajas noorte lõikuspüha jumalateenistusega. Päevakohase vaimuliku kõne pidas Kihelkonna õpetaja A. Janno. Vahepaladeks laulis kohalik laulukoor. Kõnega maanoorte liikumisest ja tööst esines maat. konsulent E. Martin, kes ühtlasi jagas S. M. R. Ü. poolt noortele välja suviste tööde auhinna tunnistused. I auhinna omandasid 2 ja II auhinna 4 saarenoort. Autasuks on määratud põllumajanduslikku kirjan dust. Järgnes ühine teelaud külaliste, vanade ja noorte osavõtul, kus lauldi, kõneldi ja jutustati meri- ja maanalju. Lõpuks oli ajaviite osa, kus ringimänguna ettekanti vanu rahvatükke. Üldse

noorte näitusel 24. sept. 1933. Kõljalas. Saaremaa Maanoorte Ringide Ühenduse poolt määrati Kurevere, Käesla, Pidula ja Vilsandi maanoorte ringidele tegevuses II auhind. Ringid asuvad Taga-Saaremaal Kihelkonna ja Kärla valdades.

E. M-in.

Sassi maanoorte ringil on 127 liiget, neist tegevaid 87. Juhiks on Kõljala põllutöökooli juhataja P. Häidesk, esimehiks G. Koit. Ring teotseb suvel kõõgilja kasvatamisega. Ringi juures teotsevad spordi osakond, näite- ja laulutrupp. On olemas lugemislaud. Sügise tulekuga asutati referaat-osakond,

Saarde noored kuuse hekki istutamas.

mis oma ülesandeks seab vastava õpiringi käima panemise. Noorte tegevusele töötavad kogu hingega kaasa Sassi algkooli õpetajad.

Ipla-Vatsküla maanoorte ring teotseb kodukaunistamisega. Möödunud talvel koostasid paljud Ipla-Vatsküla maanoorte ringi liikmed koduümbruse kaunistamise plaanid, mille järele kevadel aigas koduümbruste kaunistamistöö. Mitmegi talu ümbrused muutusid juba esimese aastaga tublisti, eriti meie asundustalude noored tegid sel alal põhjaneva töö. Koduümbruse kaunistamine viiakse läbi plaanikindlalt mitme aasta jooksul.

Hiiu-Keina põllumeeste seltsi noorte klubi.

Tänavu peeti esimene meeskäsitöökursus 1.—22. oktoobrini Hiiu-Keinas, Keina põllumeeste seltsi noorte klubi korraldusel. Kursusel valmistati mitmesugust mööblit. Kogu kursuse kestel oli osavõtt õige elav. Lõpuks korraldati kursusel valmistatud tööde näitus, mis sai rohkete kiiduavalduste osaliseks. Kursusi juhatas Põllutöökoja meeskäsitöö konsulent H. Velberg.

Pärnumaa maanoorte ringid ühinesid.

Pärnumaa maanoorte ringid — maatulunduse klubid, põllumeeste seltside noorte osakonnad ja ÜENÜ põllumajandusharud töötasid kuni käesoleva aastani ilma lähema omavahelise kontaktita. Sagedasti ei olnud koostööd isegi päris naabruses asuvate ringide vahel. Üksikud arenemishoolised noorte klubid olid siiski juba mõnda aega huvitatud teiste noorte tegevusest ja püüti tutvuneda kaugeimal asuvate mõtteosaliste noorte tööga

ja kavatsustega. Nii on vastastikku külaskäike teinud Seliste ja Rannametsa klubid, Ellamaa klubi on külastanud Selistet ja rannaäärsed klubid Saardet. Kuigi säärased külaskäigud töid igakord uut hoogu ja huvi ringide töösse, jäid nad ometi juhuslikkudeks lähenemiskatseteks.

Maanoorte ringide juhtivad tegelased üksteisega kokkupuutudes avaldasid üksmeelselt arvamist, et tiheda omavahelise kontakti loomisest maanoorte ringide vahel oleks suur kasu maanoorte liikumisele. Sellepärast kutsuti 1933. a. 2. juulil kokku Pärnusse Pärnumaa maanoorte I kongress. Seegi kiitis ringidevahelise koostöö tarvilikuks ja nii pandi alus Pärnumaa Maanoorte Ühendusele. Valiti ajutine juhatus, kes töötaks välja kodukorra ja lähema tegevuskava ning esitaks kinnitamiseks järgmisele kongressile, milline kavatseti pidada paari kuu pärast — Pärnu näituse ajal.

Teisel kongressil, 27. augustil s. a. võeti vastu Ühenduse kodukord, mis näitab ära üldise tegutsemise suuna. Juhatusse valiti Murd ja Jürgens — Selistest, Simson — Rannametsalt ning konsulendid Nugis ja Laas. Esimese aasta tegevuskavasse võeti muu hulgas mõnepäevase kestvusega täienduskursuse korraldamine maanoorte ringide juhtidele ja tegelastele, sest selle järele on tarvidus eriti suur, kuna sääraseid kursusi Pärnumaal varem üldse pole korraldatud. Ka otsustati hakata väljaandma ringide omavahelist ajakirja, milline ilmuks tarviduse järele ja peegeldaks maanoorte tegevust Pärnumaal. Pärnumaa maanoorte Ühendus on kodukorra põhjal Põllutöökoja juures töötava Ülemaalse Maanoorte Ühenduse liige.

E. Nugis.